

**PRAVNI ASPEKTI SUSTAVA NADZORA I UPRAVLJANJA  
POMORSKIM PROMETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ**


**Bakar, 23.XI.2011.**

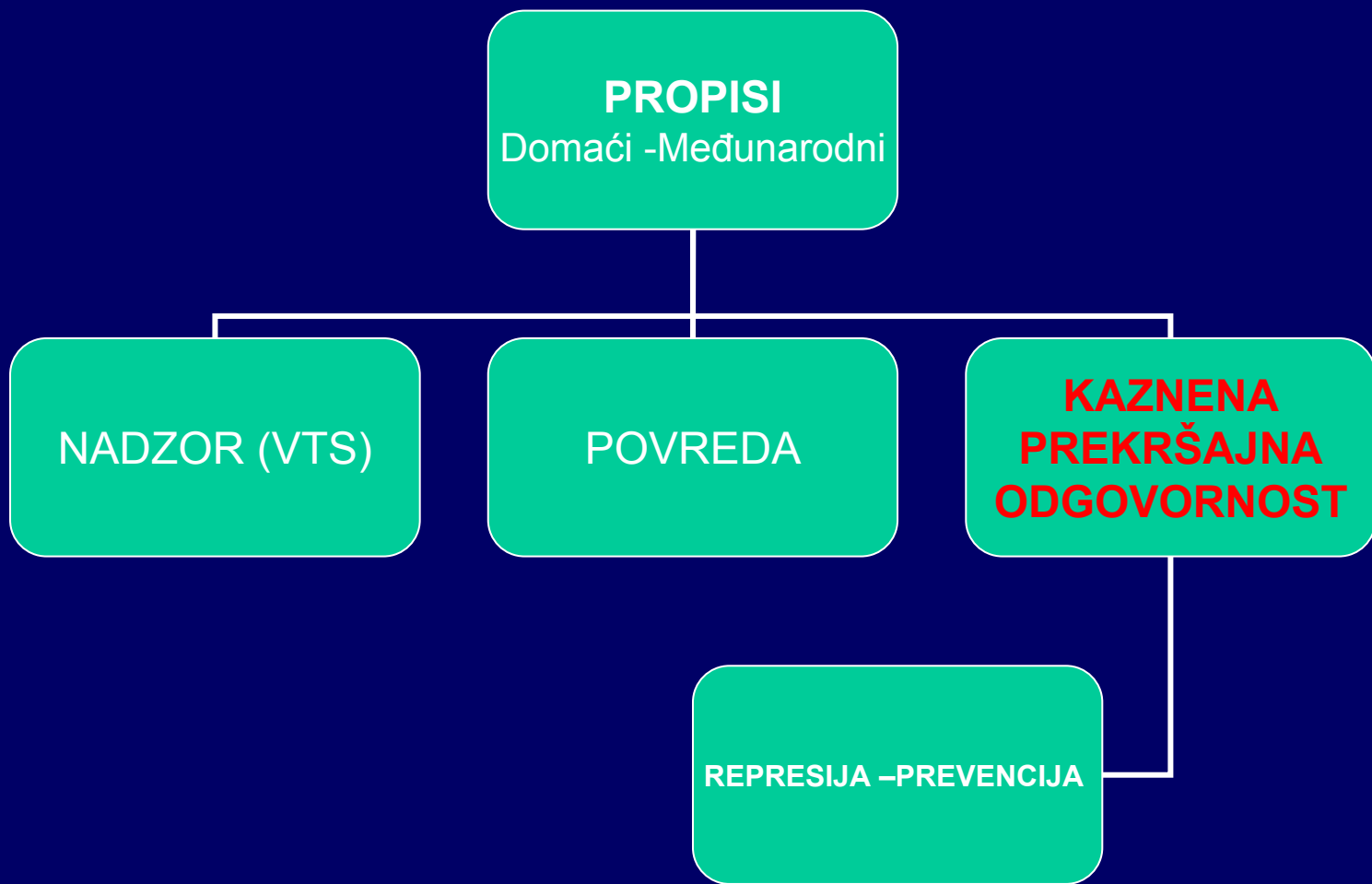
***ULOGA SUSTAVA NADZORA I  
UPRAVLJANJA POMORSKIM  
PROMETOM U UTVRĐIVANJU  
PREKRŠAJNE I KAZNENOPRAVNE  
ODGOVORNOSTI***

***Prof.dr.sc. Dorotea Ćorić  
Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci***



## SUSTAV NADZORA I UPRAVLJANJA POMORSKIM PROMETOM

- **Pravni osnov** – Pomorski zakonik (Glava IV.a, čl.75.a-75.b), odgovarajući podzakonski propisi o nadležnosti i ustrojstvu službe nadzora i upravljanja, kao i načinu i uvjetima obavljanja nadzora i upravljanja pomorskim prometom
  - **Svrha** – povećanje sigurnosti plovidbe, zaštite morskog okoliša i učinkovitosti pomorskog prometa
  - **Nadzor i upravljanje obuhvaća:** prikupljanje podataka o pomorskim objektima i pomorskom prometu, davanje podataka pomorskim objektima, davanje plovidbenih savjeta i podrške u plovidbi pomorskim objektima, organizacija plovidbe i upravljanje pomorskim prometom, nadzor nad sigurnosti plovidbe sukladno odredbama Pomorskog zakonika i propisa donesenih na temelju Zakonika
- 





## Prekršajna odgovornost



Pomorski zakonik

Prekršajni zakon  
(ZKP)

## Kaznenopravna odgovornost

Kazneni zakon

ZKP



Konvencija UN-a o pravu mora  
iz 1982.godine

Provedbene nadležnosti obalne  
države




## POMORSKI PREKRŠAJI

Pomorski zakonik , Dio XII. Čl. 993.-1017.

- Povreda propisa kojima se uređuju odnosi u morskim i podmorskim prostorima Republike Hrvatske (*unutarnje morske vode i teritorijalno more*) ili nad kojima Republika Hrvatska ima suverena prava (*ZERP i epikontinentalni pojas*) njihovim obalama i lukama, pomorskim objektima hrvatske državne pripadnosti, te svim pomorskim objektima koji plove ili se nalaze u morskim i podmorskim područjima Republike Hrvatske u svezi sa sigurnošću plovidbe i zaštite ljudskih života i okoliša, te prometom na moru.
- Prekršajna odgovornost – tereti fizičke ili pravne osobe, sudionike pomorskog prometa, zbog povrede obveza i dužnosti propisanih Zakonikom, podzakonskim aktima i odgovarajućim međunarodnim ugovorima



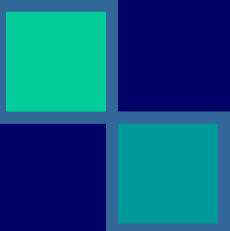

## POSTUPAK O POMORSKIM PREKRŠAJIMA

- Postupak o pomorskim prekršajima vodi se prema Prekršajnom zakonu
  - Tijelo državne uprave koje je ovlašteno neposredno provoditi ili nadzirati provođenje propisa kojim je predviđen prekršaj ovlašteno je, za prekršaj iz tog propisa, podnijeti optužni prijedlog (čl.158.st.5. Prekršajnog zakona) ili izdati prekršajni nalog (čl.233.st.1.)
  - Prvi stupanj- **Lučke kapetanije** – Voditelj prekršajnog postupka
  - Protiv odluka Voditelja – **Visoki prekršajni sud**
- 



## KAZNENOPRAVNA ODGOVORNOST

Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku (ZKP)

- 
- Kaznenopravna zaštita mora od onečišćenja s brodova – kaznena djela protiv zaštite okoliša (čl.250. Kaznenog zakona)
  - Povreda propisa o sigurnosti plovidbe - ako su imali za posljedicu ljudske žrtve ili veću ekološku nezgodu
- 

## PREKRŠAJNA ODGOVORNOST U ZERP-U

- Čl.75.c Zakonika - *pomorski objekti koji plove ili se nalaze u području nadzora i upravljanja (obuhvaća ZERP, v.čl.75.atoč.(4) dužni postupati po pravilima plovidbe propisane međunarodnim ugovorima, Zakonikom i propisima donesenim na temelju Zakonika*

*Prekršaj – čl.1002.Zakonika*

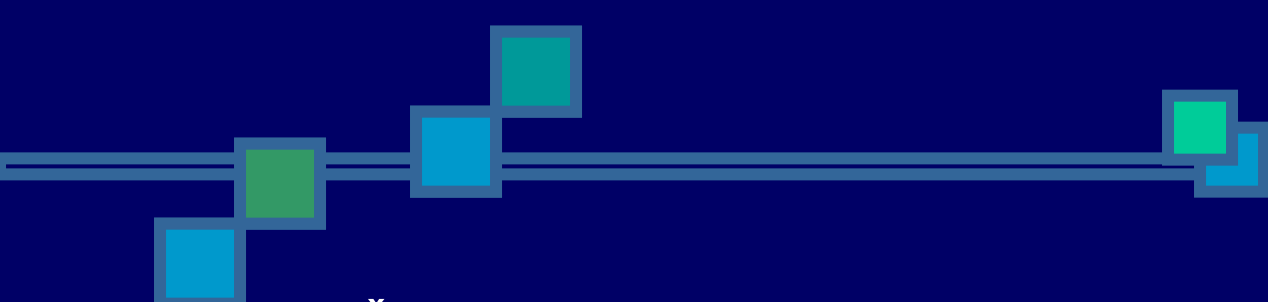
- Čl. 41. Zakonika – *prilikom plovidba ZERP-om plovni objekti su dužni poštivati općeprihvaćene međunarodne propise i standarde i hrvatske propise o onečišćenju mora s brodova.*

*Prekršaj 1001.a st.1. (toč.1.)*

Pravilnik o zaštiti morskog okoliša u ZERP-u


(odredbe o zaštiti morskog okoliša, odredbe o plovidbi-poštivanje sustava odvojene plovidbe, sustav javljanja za tankere i druge brodove koji prevoze opasne i štetne tvari, AIS sustav)



- 
- Čl.38. Zakonika - utvrđuje pravo i dužnost ovlaštenih tijela RH da poduzmu potrebne mjere radi ostvarivanja suverenih prava u ZERP- u, uključujući pregled, inspekciju, uzapćenje i sudske postupke.

***Problem – pitanje sankcioniranja zbog nesklada Prekršajnog i Pomorskog zakonika***

Prekršajni zakon uređuje važenje prema načelu teritorijalnosti - “području” RH (*unutarnje morske vode i teritorijalno more, brod hrvatske državne pripadnosti, bez obzira gdje se nalazi*)




“područje” tumačiti u skladu s odredbom čl.2.st.3. Ustava temeljem koje RH ostvaruje u skladu s međunarodnim pravom suverena prava i jurisdikciju u morskim područjima i u podmorju izvan granica državnog područja do granica sa susjedima.



## UPOTREBA SNIMKE (radarske, AIS, CleanSeaNet) KAO DOKAZA

- Čl.185.st.5. Prekršajnog zakona

Ako je ovlaštena osoba tijela državne uprave (*VTS djelatnik*) u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora neposredno opažala radnju počinjenja prekršaja ili je to neposredno utvrdila odgovarajućim tehničkim uređajem i o tome sačinila službenu bilješku ili tehničku snimku, **službena bilješka ili tehnička snimka DOKAZI su u prekršajnom postupku.**

- Tehničke snimke su formalni dokaz u prekršajnom postupku ako ih je ovlaštena osoba sačinila u okviru nadležnosti za provođenje nadzora putem neposrednog opažanja.
- 



- Čl.202.st.28. ZKP-a

**Snimka** je zapis tehničkim uređajem,

- ne smije biti pribavljena ili ostvarena kaznenim djelom,
- izvan kaznenog postupka može je izraditi službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti, na temelju posebnog propisa.

- Čl.202.st.27. ZKP-a


**Elektronički (digitalni) dokaz** – podatak pribavljen u elektroničkom obliku.

**Postupanje** – sačuvati u neizmjenjenom obliku ili izraditi kopiju





## DOKAZNA VRIJEDNOST SNIMKE

- Iako je snimka, prema odgovarajućim propisima formalni dokaz, sud može provjeravati vjerodostojnost, te dokaznu vrijednost snimke.
  - Sa svrhom uspostave povjerenja u rezultate mjerenja, uređaje i mjerila koje se rabe u prometu, (tzv. *zakonita mjerila*) trebalo bi u smislu odredbi Zakona o mjeriteljstvu ispitati u posebnom postupku.
  - CleanSeaNet snimka – jasno povezati odgovarajući brod sa uljnom mrljom
- 


## OVLASTI OBALNE DRŽAVE U ODNOSU NA BROD KOJI JE POČINIO POVREDU

- Domaći brodovi , bez obzira na vrstu, podvrgnuti su u potpunosti vlasti obalne države
- Strani brodovi  
Strani ratni brodovi i javni brodovi uživaju “*suvereni imunitet*” (upozoriti i obavijestiti državu zastave)  
Strani trgovački brod  
**U luci** – podvrgnut vlasti obalne države, poduzeti odgovarajuću mjeru – pregled broda, zaustavljanje, pokrenuti postupak,  
**Koristi pravo neškodljivog prolaska** – podvrgnut vlasti obalne države . Ona se ograničava na poduzimanje odgovarajućih mjera za djela koja zadiru u njezine interese.  
**Plovi ZERP-om**  
Obalna država ima određene ovlasti s obzirom na svoju jurisdikciju glede zaštite okoliša i drugih suverenih prava (tražiti informacije, pregledati brod, pokrenuti postupak, zadržati,



## PREKRŠAJNI NALOG NA TEMELJU SNIMKE

Tijela države uprave kao ovlaštene tužitelji mogu izdati prekršajni nalog ukoliko su utvrdili prekršaj (čl.233.st.1.):

- neposrednim opažanjem ili **obavljenim nadzorom njihovih ovlaštenih službenih osoba pri obavljanju inspekcijskog ili drugog nadzora iz njihove nadležnosti** koje su o tome sačinile službenu bilješku ili zapisnik, ili
  - **upotrebom propisanih tehničkih uređaja.**
- 

Na temelju radarske ili AIS snimke može se izdati prekršajni nalog.



**KAKO URUČITI PREKRŠAJNI NALOG ili SANKCINIRATI POVREDU  
DOK JE BROD U PLOVIDBI**

Ako brod ima namjeru uploviti u jednu od naših luka - u LUCI



Ukoliko brod koristi pravo neškodljivog prolaska bez namjere uplovljavanja u luku - **OBAVIJEST DRŽAVI ZASTAVE**

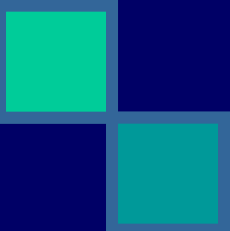

Ukoliko plovi ZERP-om bez namjere ulaska u naše teritorijalno more i/ili luku – **OBAVIJEST DRŽAVI ZASTAVE**

**ZASTARA TEČE OD TRENUTKA POČINJENJA PREKRŠAJA,  
ŠTO JE EVIDENTIRANO SNIMKOM.**






## POSTUPAK VTS SLUŽBE U SLUČAJU OTKRIVANJA POVREDE

- 
- Na temelju odgovarajuće snimke ili zapisa ustanoviti o kakvoj povredi je riječ;
  - O kojem brodu ili drugom plovnom objektu je riječ, uživa imunitet ili ne;
  - Pronaći odgovarajuću prekršajnu inkriminaciju;
  - Identificirati odgovornu osobu ( zapovjednik broda, član posade, vlasnik broda, brodar ili kompanija)
  - Pozicija broda, vrije i datum povrede – koristi neškodljiv prolazak bez ili sa namjerom uplovljavanja u luku, plovi ZERP-om i dr.
  - Pokrenuti postupak na temelju optužnog prijedloga ili prekršajnog naloga
  - Koristiti suradnju drugih operativnih tijela – Obalne straže, policije i dr.
  - Obavezno obavijestiti državu zastave o počinjenoj povredi i /ili poduzetoj mjeri, pokrenutom postupku.
- 





## ZAKLJUČNE NAPOMENE

- Sustav nadzora i upravljanja pomorskim prometom ima značajnu ulogu u odvijanju sigurne plovidbe u obalnom području Republike Hrvatske
  - Snimke i podaci koji se dobiju kao rezultat nadzora mogu poslužiti kao dokaz za utvrđivanje prekršajne(kaznene) odgovornosti.
  - U okviru postojeće zakonske regulative treba poduzimate odgovarajuće sankcioniranje prekršitelja, vodeći računa o ovlastima Republike Hrvatske kao obalne države u odnosu na strane brodove koji se nalaze ili plove njezinim obalnim područjem.
- 

***Pitanja?***

***Zahvaljujem na pozornosti!***

*Prof.dr.sc. Dorotea Ćorić*

*Pravni fakultet Sveučiliša u Rijeci*

*dcoric@pravri.hr*